

ΠΩΛΗΣΗ ΥΠΟ ΤΟΝ ΟΡΟ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΤΟΥ ΤΙΜΗΜΑΤΟΣ

1856, 8 Οκτωβρίου

«... διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ γράμματος δῆλον ἀποκαθίσταται ὅτι μὲ τὸ νὰ ἦχον ἐγὼ ὁ παράσχος ῥαλίτζας ἐν ὁσπήτιον ἠθέλησα νὰ τὸ πωλήσω τὸν σωτήρη τσιμιτζή καὶ ἔλαβα διὰ πάγι γρόσια διακόσια Αρθ : 200. ἀποθανόντος λοιπὸν τοῦ σωτηρίου ἔμεινα ἐγὼ ὁ υἱὸς του γεώργιος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀποσώσω τὴν ποσότητα ὅπου ἦτον τιμη-
μένον τὸ ὁσπήτιον, ἔλαβα πάλιν τὸ πάγι ὀπίσω, καὶ ἄφησα εἰς τὸν ῥηθέντα παράσχον τὸ ὁσπήτιον πάλι νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσία του, καὶ νὰ μὴν ἔχω εἰς τὸ ἐξῆς οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος τινὰς νὰ τὸν διασύσῃ τὸ παραμικρὸν διο καὶ ὑποφαίνομαι ...».

479α

1752. Διάταγμα της βενετικής διοίκησης της Κέρκυρας.
Παναγιώτα Τζιβάρα, «“Από τον αβοκάτο στον Γκενεράλη”:
Η αναζήτηση της δικαιοσύνης από Βενετούς υπηκόους της κερκυραϊκής
υπαίθρου τον 18° αι.», στα *Πρακτικά του ΚΣΤ Πανελληνίου Ιστορικού
Συνεδρίου* (27-29 Μαΐου 2005), Θεσσαλονίκη 2006, σ. 89-90, αρ. 1.

480

- 1752-1834. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Γλώσσα (Σκόπελος).
Κ. Καλλιανός, «Η Γλώσσα της Σκοπέλου. Σελίδες από την
ιστορία και την λαογραφία της», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* 41 (2002),
σ. 62-72, αρ. 1-13.

481

- 1753-1797. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Αλόνησος.
Κ. Καλλιανός, «Πέντε αλοννησιώτικα έγγραφα του 18^{ου}-19^{ου}
αιώνα. Συμβολή στην ιστορία του νησιού», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* 9
(1986), σ. 209-214, αρ. 1-3.

482

1754. Πατριαρχικό σιγίλλιο με το οποίο επισημαίνονται οι δυσμενείς συνέπειες
της εφαρμογής του εθίμου της προικοδοσίας της πρωτότοκης κόρης
με το σύνολο της περιουσίας των γονέων. Επιτάσσονται ποσοστώσεις
κατά την προικοδοσία των θηλέων τέκνων. Μυτιλήνη.
Ι. Κλεόμβροτος, «Ένα ανέκδοτον σιγίλλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ

Πατριάρχου Κυρίλλου πού επικυρώνει τήν νομοθεσίαν τοῦ μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἀνθίμου Βερτουμῆ διὰ τὰς προικοδοσίας τῶν θυγατέρων τῆς Μυτιλήνης ἐκδοθὲν ἐν ἔτει 1754», *Λεσβιακά* 9 (1985), σ. 5-12.

ΔΙΑΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΙΚΑΣ

1754, Μάιος

«... Ἐπειδὴ λοιπόν και τὰ νῦν μετὰ εἰς τον ὦδε ἐρχομόν τοῦ Ἀρχιερέως σας, ἱερωτάτου μητροπολίτου μυτιλήνης ὑπερτίμου καί ἐξάρχου πάσης λέσβου ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καί συλλειτουργοῦ κυρ Ἀνθίμου καί τῶν τιμιωτάτων καί χρησίμων ἀρχόντων καί προεστώτων καί γερόντων τῆς πολιτείας σας καί ὅλου τοῦ νησίου σας ὁποῦ ἤλθον ἐδῶ εἰς τήν βασιλεύουσαν διὰ βοήθειαν καί σύστασιν καί διόρθωσιν τοῦ τόπου σας, ἐγνωμεν καί ἐβεβαιώθημεν καλῶς ὅτι αὐτοῦ εἰς τήν πολιτείαν καί πατρίδα σας μυτιλήνην, πρό χρόνων ἤδη τινῶν ἔφθασε νά γίνη μία καινή καί παράλογος καί ἄδικος καί ἀτοποτάτη συνήθεια εἰς τὰς προικοδοσίας ὁποῦ δίδουσιν οἱ γονεῖς εἰς τὰ θηλυκά τέκνα τους ὅταν μέλλουν νά τὰ ὑπανδρεύσουν. Ἐπειδὴ ἔχοντας πολλές θυγατέρας καί μέλλοντας νά ὑπανδρεύσουν μίαν ἐξ αὐτῶν τήν πρώτην προικοδοτοῦσιν εἰς αὐτήν ὅλην τους τήν περιουσίαν κινητήν καί ἀκίνητον καί δεν ἀφήνουν οὔτε φυλάττουν διὰ τὰ ἐπίλοιπα θηλυκά τέκνα τίποτε, ἀλλά μένουν ... καί ἐξηπορημένα καί πάντῃ ἐστερημένα ἀπό πατρικήν καί μητρικήν περιουσίαν ὅλως ὁμοῦ με τοὺς γονεῖς των καί εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν, διὰ τήν ὁποίαν ἔνδειαν καί ἀκυβερνησίαν ἀναγκάζονται νά γίνονται καί στανικῶς καλογραῖται τῷ ὀνόματι καί νά δουλεύουν ὡς αἰχμάλωτοι σκλάβαι τήν μίαν ὑπανδρευμένην ἀδελφήν τους, γενόμεναι δοῦλαι ἀπό ἐκεῖ ὁποῦ ἦσαν ὁμοτίμου φύσεως καί τάξεως μέ αὐτήν. Διὰ τήν ὁποίαν δυστυχίαν καί περιφρόνησιν περιπίπτουσιν ὕστερον εἰς πάνδεινα καί ὀλέθρια κακά ψυχικῆς καί σωματικῆς ἀπωλείας καί ἀγκαλά εἰς διόρθωσιν τοῦ τοιούτου κακοῦ νά ἐξεδόθησαν κατὰ καιρούς εἰς τήν πολιτείαν σας ἀπό τήν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν γράμματα πατριαρχικά συνοδικά μέ φρικτά καί φοβερά ἐπιτίμια ἐκκλησιαστικά καί ἀφορισμούς καί κατάρας κατὰ τῶν τολμώντων γονέων τήν τοιαύτην ἀπάνθρωπον ἀδικίαν καί παρανομίαν εἰς τὰς τέκνας τους, ἀλλά μέ τήν πολυκαιρίαν καί ἀψηφησίαν καί ἀνευλαβείαν, τινῶν ἀδιακρίτων καί Θεόν μή φοβουμένων ἐλησμονήθησαν καί κατεπατήθησαν ἐκεῖνα τὰ ἐκκλησιαστικά ἐπιτίμια καί μέ τό κακόν παράδειγμα τῶν τοιούτων ἀδιακρίτων παρακινήθοντες καί οἱ λοιποὶ ἐξάπλωσαν καί ἐπερίσευσαν τό κακόν εἰς ὅλην τήν πολιτείαν ... ἀπό τώρα ὁμως καί εἰς τό ἐξῆς νά φυλάττωνται ἀπαραβάτως οἱ διορισμοί καί τὰ κεφάλαια ὁποῦ περιέχονται καί ἐκκλησιαστικῶς ἀποφασίζονται ἐν τῷ παρόντι, τὰ ὁποῖα εἶναι αὐτά:

Κεφ. Α'

Ὅταν μέλλωσιν οἱ γονεῖς νά ὑπανδρεύσωσιν τήν πρώτην τους θυγατέρα, ἄσπρα μέν μετρητά παντελῶς νά μή προικοδοτοῦνται, οὔτε νά τάζονται οὔτε ὅλως νά ἀκούωνται εἰς τήν προικοδοσίαν, ἀλλά ἀπό μόνα τὰ ὑποστατικά καί κτήματα πατρικά καί μητρικά ὀσπήτια, ἐλαιόδενδρα, ἀμπέλια, πύργους, ἐργαστήρια, μαλαγματικά, ἀσημικά, ἐξαβαχέρια, μαργαριτάρια καί μπακιρικά νά γίνεται ἡ προικοδοσία τοῦτ' ἔστι εἰς ὅλα αὐτά, τὰ κτήματα καί τῶν δύο γοναίων πατρός καί μητρός νά γίνεται ἡ διατίμησης καί ἡ σοῦμμα ἐν φόβῳ Θεοῦ καί ἀφιλοπροσώπως ἀπό τρεῖς χριστιανούς καλλοῦς διατιμητάς, φιλαλήθεις καί τόν

θεόν φοβούμενους, ἐκλελεγμένους ἀπὸ τὴν πολιτείαν καὶ τὸν ἀρχιερέα σας καὶ ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν σοῦμμαν τῶν πραγμάτων ὅπου ἤθελεν διατιμηθῇ νὰ λαμβάνη ἡ πρώτη θυγάτηρ τό ἕνα τρίτον εἰς προικοδοσίαν καὶ νὰ μείνωσιν τὰ δύο μέρη διὰ τὰ ἐπίλοιπα τέκνα καὶ πάλιν εἰς τὴν προικοδοσίαν τῆς δευτέρας θυγατρὸς νὰ γίνεται ἡ αὐτὴ διατίμησις ἐκ τῶν πραγμάτων τῶν εὕρισκομένων καὶ νὰ λαμβάνη καὶ αὐτὴ τό ἕνα τρίτον ἀπὸ αὐτά, ὁμοίως ἂν εἶναι καὶ τρίτη ἢ καὶ τέταρτη ἢ καὶ περισσότεραι θυγατέρες ...

Κεφ. Ζ'

Μετά θάνατον τῶν γοναίων αἱ ὑπανδροὶ καὶ προικοδοτούμεναι θυγατέρες νὰ μην ἔχουν ἄδειαν νὰ ζητοῦν κληρονομίαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, εἰ δέ καὶ θέλουν κληρονομίαν, νὰ κάμωσι συνεισφορὰν τῆς προικὸς των καὶ νὰ βάλλωσιν εἰς μέσον τὴν προῖκαν ὅπου ἔλλαβον καὶ ἔτζη νὰ ἐμβαίνουν εἰς κληρονομίαν, καθὼς οἱ ἱεροὶ νόμοι ἀποφασίζουσιν ...».

483

1754. Απόφαση εκκλησιαστικού κριτηρίου και εκκλησιαστικά έγγραφα.
Κέρκυρα.
Δ. Κ α π ᾱ δ ο χ ο ς, *Ο Σολωμός δέσμιος του νομικού καθεστώτος της εποχής του*, Αθήνα 1992, σ. 105-118.

484

- 1754-1824. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Ζάκυνθος, Ναύπλιο, Σμύρνη, Τρίπολη.
Τ. Γ ρ ι τ σ ὅ π ο υ λ ο ς, «Σύμμεικτα Ἀρκαδικά Ι. Δικαιοπρακτικά έγγραφα Τριπολιτσᾶς», *Γορτυνιακά* 1 (1972), σ. 145-155 αρ. 1-13, σ. 156-161 αρ. 15-23.

484α

- 1754-1852. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Ρόδος.
Ἄ. Τ σ ο π α ν ᾱ κ η ς, «Λίγο φῶς στὴν ιδιωτικὴ ζωὴ τῆς Ρόδου κατὰ τὴν μέσση Τουρκοκρατία (II. Μέσση καὶ ὀψιμη τουρκοκρατία – Συνέχεια καὶ τέλος)», *Δωδεκανησιακά Χρονικά* 3 (1974), σ. 105-129, αρ. 7-18.

485

- 1754-1896. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Βούλγαρο, Θεολόγος, Καλλιράχη, Ποταμιά (Θάσος).
Κ. Χ ι ὀ ν η ς, «Ἀνέκδοτα έγγραφα τῆς Θάσου ἀναφερόμενα στὸ ἔθιμο